

KAMILA KUZIEMSKA-PAWLAK*

Odpowiedź na uwagi do mojego artykułu

Dziękuję za zainteresowanie moim artykułem pt. *Determinanty salda rachunku obrotów bieżących Polski* (Kuziemska-Pawlak 2018). Lektura tekstu M. Holko skłania mnie jednak do ogólnego wniosku, że jedynie część przedstawionego komentarza odnosi się bezpośrednio do mojego artykułu. Uwagi krytyczne do równania regresji oraz wynikających z niego zaleceń dla polityki ekonomicznej zawarte są w trzeciej części tego opracowania. Dwie pierwsze części objaśniają kształtowanie się salda bilansu handlowego (a nie salda rachunku obrotów bieżących będącego przedmiotem mojej analizy), a powołane przykłady empiryczne odnoszą się przeważnie do doświadczeń innych krajów niż Polska (np. Korei Płd. i Finlandii). To sugeruje, że tekst M. Holko stanowi raczej materiał na pełnowymiarowy, samodzielny artykuł naukowy aniżeli polemikę z moim artykułem. Poniżej ustosunkuję się do wybranych, w mojej opinii najistotniejszych, uwag do mojego artykułu zawartych w tym opracowaniu.

Po pierwsze, chciałabym podkreślić, że zmienną objaśnianą w moim badaniu jest saldo rachunku obrotów bieżących w relacji do PKB. Saldo rachunku obrotów bieżących można analizować z dwóch perspektyw: a) statystyki bilansu płatniczego, tj. traktując saldo rachunku obrotów bieżących jako sumę salda obrotów towarowych, salda usług, salda dochodów pierwotnych oraz salda dochodów wtórnych, b) z perspektywy tożsamości makroekonomicznej, zgodnie z którą saldo to jest różnicą oszczędności i inwestycji. Większość rozważanych przeze mnie zmiennych wpływa na relację salda rachunku obrotów bieżących do PKB poprzez wpływ na stopę oszczędności i stopę inwestycji.

Ponadto, w świetle otrzymanych przeze mnie wyników, nie jest prawdziwe stwierdzenie, że „zbliżanie się polskiego PKB *per capita* do niemieckiego powodowało pogarszanie salda rachunku bieżącego”. Przypomnę, że zgodnie z uzyskanymi przeze mnie wynikami, w reakcji na wzrost relacji realnego PKB *per capita* w Polsce do realnego PKB *per capita* w Niemczech saldo rachunku obrotów bieżących w relacji do PKB w Polsce wzrastało. Wniosek ten jest zgodny z wynikami badań empirycznych innych autorów (np. Brissimis i in. 2010).

Przyznaję, że wśród zmiennych objaśniających w moim modelu nie było międzynarodowej pozycji inwestycyjnej netto. W równaniu regresji uwzględniono jednak napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich do Polski w relacji do PKB, który ma wpływ na kształtowanie się międzynarodowej pozycji inwestycyjnej netto. Dodatnią zależność mię-

* Dr Kamila Kuziemska-Pawlak – Katedra Makroekonomii, Uniwersytet Łódzki, e-mail: kamila.kuziemska@uni.lodz.pl

dzy saldem rachunku obrotów bieżących w relacji do PKB i początkową międzynarodową pozycją inwestycyjną netto w relacji do PKB zidentyfikowałam w innym badaniu (Kuziemska-Pawlak, Mućk 2019; Kuziemska-Pawlak, Mućk 2020).

Częściowo podzielam zdanie autora polemiki, że wprowadzenie do równania salda rachunku obrotów bieżących w relacji do PKB miernika otwartości kraju na wymianę międzynarodową skonstruowanego jako udział sumy eksportu i importu towarów w relacji PKB może budzić zastrzeżenia. Biorąc jednak pod uwagę udział Polski w międzynarodowym procesie fragmentaryzacji produkcji w ramach globalnych łańcuchów wartości (*global value chains – GVC*), uwzględnienie tej zmiennej w analizie regresji wydaje się warte rozważenia. Ponadto chciałabym zauważyć, że zmienna ta jest często wykorzystywana w literaturze na temat determinant salda rachunku obrotów bieżących (por. np. Ca’Zorzi i in. 2012).

Odpowiadając na krytykę uwzględnienia w równaniu opóźnionej zmiennej objaśniającej, chciałabym zaznaczyć, że opóźnione saldo rachunku obrotów bieżących w relacji do PKB jest jedną z kilku, a nie jedyną zmienną w modelu. Zabieg polegający na włączeniu opóźnionej zmiennej endogenicznej jest często wykorzystywany w praktyce modelowania ekonometrycznego. Dzięki niemu uwzględnia się dynamiczny charakter zjawiska i unika się problemu autokorelacji składnika losowego.

Na koniec chciałabym podkreślić, że uwzględnienie postulatu dotyczącego zdezagregowanego (sektorowego) podejścia do salda handlu zagranicznego wymagałoby zupełnie odrębnej analizy. Wartościową analizą w tym zakresie może być analiza ujawnionych przewag komparatywnych (por. np. Cieślík 2000).

Nie chcę rewanżować się uwagami krytycznymi do tej części tekstu M. Holko, która nie odnosi się do mojego artykułu, choć takowe uwagi można by również sformułować w ramach dyskusji naukowej nad zagadnieniem czynników określających saldo handlu zagranicznego lub szerzej – saldo rachunku obrotów bieżących.

Tekst wpłynął: 7 sierpnia 2020 r.

Bibliografia

- Brissimis S.N. i in. (2010), *Current Account Determinants and External Sustainability in Periods of Structural Change*, Working Paper, nr 117, Bank of Greece, Athens.
- Ca’ Zorzi M., Chudik A., Dieppe A. (2012), *Thousands of models, one story: Current account imbalances in the global economy*, „Journal of International Money and Finance” 31, s. 1319–1338.
- Cieślík A. (2000), *Nowa teoria handlu zagranicznego w świetle badań empirycznych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Holko M. (2020), *Determinanty salda rachunku bieżącego – komentarz z postkeynesowskiej perspektywy*, „Ekonomista” 4.
- Kuziemska-Pawlak K. (2018), *Determinanty salda rachunku obrotów bieżących Polski*, „Ekonomista” 4, s. 404–424.
- Kuziemska-Pawlak K., Mućk J. (2019), *Structural current account benchmarks for the European Union countries: cross-section exploration*, Working Paper, nr 320, NBP, Warszawa.
- Kuziemska-Pawlak K., Mućk J. (2020), *Structural current accounts in the European Union countries: cross-sectional exploration*, „Economic Modelling” 93, s. 445-464 (w przygotowaniu).
- Lee J. i in. (2008), *Exchange Rate Assessments: CGER Methodologies*, Occasional Paper, nr 261, IMF, Washington, D.C.